

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2003
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.04.2004
Avaldamismärge:	RT I 2002, 96, 566

Välja kuulutanud
Vabariigi President
25.11.2002 otsus nr 271

Põllumajandusloomade aretuse seadus

Vastu võetud 06.11.2002

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse põllumajandusloomade aretuse alused, et tagada põllumajandusloomade jõudlusvõime ja geneetilise väärtuse suurenemine ning genofondi säilimine ja loomakasvatuse majanduslik tasuvus.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Tõug ja tõunimi

(1) Tõug käesoleva seaduse tähenduses on ühte liiki kuuluvate loomade populatsioon, kellel on sarnane põlvnemine, välimik ja majanduslikult kasulikud omadused ning kelle arvukus võimaldab teha aretustööd või säilitada loomade populatsiooni.

(2) Tõul peab olema nimi, mis:

- 1) erineb teistest kasutatavatest tõunimedest;
- 2) on eristatav kõigist registreeritud kaubamärkidest või tootenimetustest.

§ 3. Ohustatud tõug

Tõug loetakse ohustatuks, kui aretuses kasutatavate emasloomade arv on alla tuhande või isasloomade arv alla kahekümne ja emaslindude arv alla kümne tuhande või isaslindude arv alla tuhande.

§ 4. Aretusloom

(1) Aretusloom käesoleva seaduse tähenduses on põllumajandusloom, keda kasvatatakse aretuse eesmärgil. Aretusloom võib olla tõupuhas aretusloom või ristandaretusloom.

(2) Tõupuhas aretusloom on tõuraamatusse kantud põllumajandusloom, kelle vanemad ja vanavanemad on kantud sama tõu või aretusprogrammis ettenähtud tõu tõuraamatusse.

(3) Ristandaretusloom on eri tõugu aretusloomade sihipärase ristamise tulemusena saadud põllumajandusloom, kes on kantud aretusregistrisse.

§ 5. Aretus ja aretusega tegelev isik

(1) Aretus käesoleva seaduse tähenduses on tegevus põllumajanduslooma jõudlusvõime ja geneetilise väärtuse sihipäraseks suurendamiseks ning tema majanduslikult kasulike omaduste säilitamiseks või täiustamiseks, mida tehakse järgmistes valdkondades:

- 1) tõuraamatu või aretusregistri pidamine;
- 2) põllumajanduslooma jõudluskontrolli läbiviimine või geneetilise väärtuse hindamine;
- 3) ohustatud tõu säilitamine;

4) aretuslooma sperma, munaraku ja embrüo (edaspidi *aretusmaterjal*) varumine, säilitamine, töötlemine ja turustamine (edaspidi *käitlemine*).

(2) Aretusega tegelev isik on käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud aretusvaldkondades tegutsev isik.

§ 6. Tõuraamat ja aretusregister

(1) Tõuraamat on andmekogu, kuhu kantakse vastava tõu aretusprogrammis ettenähtud tõupuhta aretuslooma põlvnemise andmed, aretuslooma aretaja ja omaniku andmed (edaspidi *päritolu*) ning aretuslooma jõudluse ja geneetilise väärtuse andmed koos tema vanemate ja vanavanemate nimetamisega.

(2) Aretusregister on andmekogu, kuhu kantakse vastavate tõugude aretusprogrammis ettenähtud ristandaretuslooma põlvnemise, päritolu, jõudluse ja geneetilise väärtuse andmed.

(3) Aretuslooma tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmine käesoleva seaduse tähenduses on aretuslooma andmete registreerimine tõuraamatus või aretusregistris selleks asutatud mittetulundusühingu või tulundusühistu (edaspidi *aretusühing*) poolt. Tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmisega antakse loomale tõuraamatu või aretusregistri number. Aretusühing avalikustab tõuraamatusse või aretusregistrisse kantud andmed isikuandmete kaitse seadusest (RT I 1996, 48, 944; 1998, 59, 941; 111, 1833; 2000, 50, 317; 92, 597; 104, 685; 2001, 50, 283; 2002, 61, 375; 63, 387) lähtudes.

§ 7. Loomapidaja

Käesoleva seaduse tähenduses on loomapidaja isik, kellele aretusloom kuulub (loomaomanik) või kes tegeleb aretuslooma pidamisega rendi- või muu selletaolise suhte alusel loomaomanikuga.

2. peatükk

ARETUSÜHINGU, PÕLLUMAJANDUSLOOMA JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISE VÕI TEMA GENEETILISE VÄÄRTUSE HINDAMISE NING OHUSTATUD TÕU SÄILITAMISEGA TEGELEVA ISIKU TUNNUSTAMINE

§ 8. Tunnustamise nõue

(1) Aretusühing peab olema tunnustatud enne tõuraamatu või aretusregistri pidamise alustamist ning põllumajanduslooma jõudluskontrolli läbiviimise või tema geneetilise väärtuse hindamisega tegelda sooviv isik (edaspidi *jõudluskontrolli läbiviija*) peab olema tunnustatud enne põllumajanduslooma jõudluskontrolli läbiviimise või tema geneetilise väärtuse hindamise alustamist.

(2) Ohustatud tõu säilitamisega tegelda sooviv isik (edaspidi *ohustatud tõu säilitaja*) peab olema tunnustatud enne ohustatud tõu säilitamise alustamist.

(3) Tunnustamine on menetlus, mille käigus hinnatakse aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja ja tema kavandatava aretustegevuse vastavust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele.

§ 9. Tunnustamise taotlus ja sellele lisatavad dokumendid

(1) Tunnustamist taotlevad aretusühing ja jõudluskontrolli läbiviija peavad olema võimelised osutama aretusteenust oma valitud aretusvaldkonnas, kusjuures aretusühingul või tema liikmetel peab olema aretuseduks piisav arv aretusloomi ning ohustatud tõu säilitaja peab olema võimeline läbi viima ohustatud tõu säilitusprogrammi.

(2) Tunnustamist taotlev aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija ja ohustatud tõu säilitaja peavad esitama Veterinaar- ja Toiduametile (edaspidi *järelevalveasutus*) kirjaliku taotluse. Taotluses peavad olema järgmised andmed:

- 1) taotleja või tema esindaja nimi ja isiku- või registrikood (isikukoodi puudumisel sünnikuupäev, -kuu ja -aasta);
- 2) taotleja või tema esindaja elu- või asukoht ja aadress ning sidevahendite numbrid;
- 3) tegevuspiirkond ja aretusvaldkond, mille osas tunnustamist taotletakse;
- 4) taotluse koostamise kuupäev ja taotleja allkiri.

(3) Aretusühing esitab koos taotlusega:

- 1) ärakirja põhikirjast, millest selgub aretusvaldkond;
- 2) liikmete nimekirja;
- 3) ärakirja aretusprogrammist;
- 4) ohustatud tõu puhul ärakirja ohustatud tõu säilitamisprogrammist.

(4) Aretusprogramm on teatava tõu kohta koostatud dokument, millest selguvad aretuse eesmärk, aretusmeetodid, aretusedu saavutamise abinõud ja aretusprogrammi täitmiseks vajalik aretusloomade arv. Aretusprogrammi osadeks on:

- 1) tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmise alused ja tõuraamatu või aretusregistri pidamise kord;
- 2) aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise kord;
- 3) aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord;
- 4) aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord;
- 5) emaslooma seemendusandmete registreerimise kord;
- 6) põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse või aretusregistrisse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise kord;
- 7) seemendamise koolitusprogrammid ning seemendaja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord.

(5) Aretusühing, kes tahab hakata pidama hobuslaste tõuraamatut, selle osa või aretusregistrit tõu kohta, mille originaaltõuraamatut peetakse mõnes välisriigis, peab tagama, et on täidetud originaaltõuraamatut pidava organisatsiooni või ühingu poolt sätestatud põhimõtted, ja saada sellekohase nõusoleku.

(6) Jõudluskontrolli läbiviija esitab koos taotlusega:

- 1) aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumise, nende õigsuse kontrollimise, töötlemise ja säilitamise korra;
- 2) andmed laboratooriumi kohta, kus tehakse jõudluse määramiseks vajalikke analüüse;
- 3) aretuslooma jõudlusandmete ja nende hindamistulemuste avaldamise korra;
- 4) jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammid ning jõudlusandmete koguja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise korra.

(7) Ohustatud tõu säilitaja esitab koos taotlusega:

- 1) ärakirja põhikirjast, millest selgub aretusvaldkond;
- 2) ärakirja ohustatud tõu säilitamisprogrammist, milles tuleb näidata aretamise viisid, mis tagavad ohustatud tõu säilimise.

§ 10. Aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija ja ohustatud tõu säilitaja tunnistamine ning sellest keeldumine

(1) Järelevalveasutus kontrollib aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja ja tema kavandatud aretustegevuse vastavust käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud nõuetele. Kui taotleja ja tema kavandatud aretustegevus on nõuetekohane, teeb järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik isiku tunnistamise kohta otsuse, mis kehtib viis aastat.

(2) Tunnustamise käigus võib kontrollida ka aretusühingu liikme ettevõtet.

(3) Kui aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja või tema kavandatud aretustegevus ei ole nõuetekohane, teeb järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik nimetatud isiku tunnistamisest keeldumise otsuse.

(4) Järelevalveasutuse juhil või tema volitatud ametnikul on õigus teha aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja tunnistamisest keeldumise otsus, kui:

- 1) selle tõu tõuraamatut või aretusregistrit, mida isik soovib pidama hakata, juba peab tunnistatud aretusühing;
- 2) selle põllumajanduslooma liigi suhtes, mille jõudluskontrolli isik soovib läbi viia või mille geneetilist väärtust hinnata, juba teeb nimetatud toiminguid tunnistatud jõudluskontrolli läbiviija või
- 3) seda ohustatud tõugu, mida ohustatud tõu säilitaja soovib säilitama hakata, juba säilitab tunnistatud ohustatud tõu säilitaja.

(5) Järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik teeb tunnistamise või tunnistamisest keeldumise otsuse taotluse ja dokumentide esitamisest arvates kolme kuu jooksul.

(6) Tunnustamise või tunnistamisest keeldumise otsuse ärakiri saadetakse taotluse esitajale posti teel otsuse tegemisest arvates kolme tööpäeva jooksul.

§ 11. Tunnustamisel valitsenud tingimuste muutmine

(1) Tunnustamisel esitatud aretusprogrammi, sealhulgas tõunime muutmise, uue aretusprogrammi kinnitamise või teiste tunnistamise ajal valitsenud olusid muutvate ümberkorralduste kohta saadab aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja enne muudatuse tegemist järelevalveasutusele kirjaliku teate. Uuest aretusprogrammist teatamise korral edastatakse järelevalveasutusele ka selle ärakiri.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud muudatusi võib rakendada järelevalveasutuse loal. Järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik otsustab loa andmise või sellest keeldumise ühe kuu jooksul,

arvates teate saamisest, ja saadab otsuse ära kirja asjaomasele isikule posti teel otsuse tegemisest arvates kolme tööpäeva jooksul.

§ 12. Tunnustamise otsuse kehtivuse pikendamine

(1) Kui aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja soovib aretustegevust jätkata, peab ta taotlema tunnustamise otsuse kehtivuse pikendamist vähemalt kolm kuud enne tunnustamise otsuse kehtivuse lõppemist.

(2) Tunnustamise otsuse kehtivust pikendatakse aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja tunnustamisega samadel alustel ja korras.

§ 13. Tunnustamise otsuse peatamine

(1) Kui aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja ei suuda tagada oma aretustegevuse nõuetekohasust, on tunnustamise otsuse teinud järelevalveasutuse juhil või tema volitatud ametnikul õigus selle otsuse kehtivus aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja üle järelevalvet teostanud järelevalveametniku ettepanekul peatada kuni käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide rikkumise asjaolude selgumiseni või järelevalveametniku ettekirjutuse täitmiseni.

(2) Tunnustamise otsuse kehtivus taastatakse ja aretusühingul, jõudluskontrolli läbiviijal või ohustatud tõu säilitajal tekib otsusega lubatud aretustegevuse jätkamise õigus, kui nimetatud isik on tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise tinginud asjaolud kõrvaldanud ning tunnustamise otsuse peatamise otsus on kehtetuks tunnistatud.

(3) Tunnustamise otsuse kehtivuse peatamise otsuse ja selle kehtetuks tunnistamise otsuse ära kirja saadetakse posti teel asjaomasele isikule otsuse tegemisest arvates kolme tööpäeva jooksul.

§ 14. Tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamine

(1) Tunnustamise otsus tunnistatakse kehtetuks, kui aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja:

- 1) ei suuda püsivalt täita tema aretustegevusele esitatud nõudeid;
- 2) on korduvalt rikkunud käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide nõudeid või
- 3) lõpetab oma tegevuse.

(2) Tunnustamise otsuse võib kehtetuks tunnistada ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku kirjaliku taotluse alusel.

(3) Tunnustamise otsuse tunnistab kehtetuks järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik aretusühingu, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja üle järelevalvet teostava järelevalveametniku ettepanekul.

(4) Tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse ära kirja saadetakse posti teel asjaomasele isikule otsuse tegemisest arvates kolme tööpäeva jooksul.

3. peatükk TÕURAAMAT JA ARETUSREGISTER

§ 15. Tõuraamatusse kandmine

(1) Tõuraamat jaguneb põhiosaks ja lisadeks.

- (2) Põllumajandusloom kantakse tõuraamatu põhiossa, kui ta:
- 1) vanemad ja vanavanemad on kantud sellesama tõu tõuraamatusse;
  - 2) on käesoleva seaduse nõuete kohaselt identifitseeritud ja
  - 3) põlvnemine on dokumentaalselt tõendatud.

(3) Tõuraamatu põhiosa võib jaguneda osadeks lähtuvalt aretuslooma jõudlus- ja geneetilisest väärtusest.

(4) Põllumajanduslooma, kelle üks või mõlemad vanemad on kantud teise tõu tõuraamatu põhiossa, võib kanda tõuraamatu põhiossa juhul, kui aretusühing on tunnistanud selle tõu vastavaks oma aretusprogrammis esitatud nõuetele.

(5) Tõuraamatu lissasse võib käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 toodud nõuet arvestamata kanda emaslooma, kelle jõudlus vastab looma jõudluse miinimumnõuetele.

(6) Emasloom, kelle ema ja emaema on kantud tõuraamatu lissasse ning kelle isa ja mõlemad vanaisad on kantud tõuraamatu põhiossa, on tõupuhas ja kantakse tõuraamatu põhiossa.

§ 16. Aretusregistrisse kandmine

Põllumajandusloom kantakse aretusregistrisse, kui:

- 1) ta on käesoleva seaduse nõuete kohaselt identifitseeritud;
- 2) tema põlvnemine on dokumentaalselt tõendatud.

§ 17. Aretuslooma identifitseerimine

(1) Loomaomanik identifitseerib põllumajanduslooma, keda ta soovib tõuraamatusse või aretusregistrisse kanda, ööpäeva jooksul põllumajanduslooma sündimisest arvates ja peab põllumajandusloomade identifitseerimise üle arvestust aretusprogrammiga kehtestatud korras.

(2) Hobuslase identifitseerib aretusühing viisil, mis võimaldab tema identifitseerimisandmete elektroonilist töötlemist kuue kuu jooksul põllumajanduslooma sündimisest arvates ja enne tema võõrutamist.

(3) Põllumajandusloom, keda soovitakse tõuraamatusse või aretusregistrisse kanda, identifitseeritakse ja registreeritakse ka loomatauditõrje seaduse (RT I 1999, 57, 598; 2002, 13, 80; 61, 375; 63, 387) § 11 alusel kehtestatud korras.

(4) Aretusühingul ja jõudluskontrolli läbiviijal on õigus kasutada põllumajandusloomade registrisse kantud andmeid. Nimetatud isikud ja põllumajandusloomade registri volitatud töötleja lepivad kokku, milliseid andmeid, mis ajal ja millise sagedusega kasutatakse.

§ 18. Välisriigist sisseveetud aretuslooma tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmine

Välisriigist sisseveetud ja vabasse ringlusse lubatud aretusloom kantakse tema jõudlus- ja põlvnemisandmetest lähtuvalt kas tõuraamatu põhiossa või aretusregistrisse, andes talle numbri tõuraamatus või aretusregistris. Tõuraamatusse või aretusregistrisse märgitakse aretuslooma päritoluriik ja number päritoluriigi tõuraamatus või aretusregistris.

4. peatükk PÕLLUMAJANDUSLOOMADE JÕUDLUSKONTROLLI LÄBIVIIMINE JA GENEETILISE VÄÄRTUSE HINDAMINE

§ 19. Jõudluskontroll ja geneetilise väärtuse hindamine

(1) Jõudluskontroll on põllumajanduslooma jõudlus- ja põlvnemisandmete regulaarne kogumine, registreerimine, töötlemine, säilitamine ja analüüsimine tema geneetilise väärtuse hindamiseks. Veise, lamba ja kitse jõudluskontrolli läbiviimisel ja geneetilise väärtuse hindamisel lähtutakse Rahvusvahelise Jõudluskontrolli Komitee (*International Committee for Animal Recording*) kehtestatud reeglitest.

(2) Jõudlusandmete kogumise, töötlemise, säilitamise ja hindamise statistiliste meetodite väljatöötamise, geneetilise väärtuse hindamise ja saadud tulemuste avaldamise eest vastutab jõudluskontrolli läbiviija. Nimetatud isik peab andma selgitusi kasutatavate jõudluskontrolli meetodite, statistiliste analüüsimeetodite ja geneetiliste parameetrite kohta.

(3) Geneetiline väärtus hinnatakse igal aretustunnusel eraldi. Geneetilise väärtuse hindamisel saadud tulemuste avaldamise korral näidatakse tulemuste usaldatavus ja geneetilise väärtuse hindamise periood.

(4) Välisriigis läbiviidud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise tulemusi võib kasutada üksnes juhul, kui välisriigi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise nõuded on kooskõlas käesoleva seaduse nõuetega ja geneetilise väärtuse on hinnanud ja registreerinud selle riigi tunnustatud aretusorganisatsioon.

(5) Järelevalveasutus koostab välisriikide ja nende aretusorganisatsioonide loetelu, kelle jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise tulemusi võib kasutada, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(6) Jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise nõuded ja korra loomaliikide kaupa kehtestab põllumajandusminister.

§ 20. Jõudlusandmete koguja

(1) Loomapidaja või tema volitatud isik või isik, kellega loomapidaja on sõlminud sellekohase lepingu, võib koguda ja registreerida loomapidaja karja põllumajanduslooma jõudlusandmeid ja edastada need jõudluskontrolli läbiviijale, kui ta on läbinud jõudlusandmete kogumise koolituse ja jõudluskontrolli läbiviija on talle väljastanud jõudlusandmete koguja tunnistuse.

(2) Jõudluskontrolli läbiviija korraldab jõudlusandmete kogumise koolituse täiskasvanute koolituse seaduse (RT I 1993, 74, 1054; 1998, 71, 1200; 1999, 10, 150; 60, 617) kohaselt.

§ 21. Jõudlusandmete töötlemine ja tulemuste avaldamine

(1) Jõudlusandmeid kogutakse, töödeldakse, analüüsitakse ning saadud andmeid väljastatakse ja kasutatakse loomaomaniku ja jõudluskontrolli läbiviija vahelise lepingu kohaselt. Jõudlusandmete avalikustamisel lähtutakse isikuandmete kaitse seadusest ja näidatakse ära analüüsimismeetod.

(2) Jõudluskontrolli läbiviija edastab jõudlusandmete analüüsimisel saadud andmed aretusühingule nende vahel kokkulepitud ajal ja sagedusega.

5. peatükk

ARETUSLOOMA JA ARETUSMATERJALI ARETUSEKS SOBIVAKS TUNNISTAMINE, ARETUSMATERJALI KÄITLEMINE NING ARETUSLOOMA TURUSTAMINE

§ 22. Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamine

(1) Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamine on menetlus, mille käigus selgitatakse välja aretuseks sobivad emas- ja isasloomad ning aretusmaterjal. Aretuslooma ja aretusmaterjali tunnistab aretuseks sobivaks aretusühing. Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise ning aretuseks sobivaks tunnistatud aretuslooma ja aretusmaterjali kasutamise alused kehtestab põllumajandusminister.

(2) Aretusühing ei või keelduda isaslooma või tema sperma testimisest aretuseks sobivaks tunnistamise eesmärgil, samuti ei või ta seda piirata ega takistada. Isaslooma ja tema spermat testitakse aretusprogrammiga kehtestatud aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise korra alusel.

§ 23. Võistlushobuslase hindamise tingimused

(1) Eestis korraldataval võistlusel peavad võistlusest osavõtule, võistluse hindamisele ja auhinnarahale või võistlusest saadavale tulule esitavad nõuded olema ühesugused nii Eestis sündinud ja tõuraamatusse või aretusregistrisse kantud hobuslase kui ka välisriigis sündinud ja registreeritud hobuslase puhul.

(2) Eestis kasvatatava hobuslase hindamise ja aretuseks sobivaks tunnistamise eesmärgil korraldatav võistlus viiakse läbi aretusühingu koostatud hobuslase hindamise nõuete kohaselt. Sellisel võistlusel, samuti ajaloolisel ja traditsioonilisel võistlusel võivad Eestis sündinud ja registreeritud hobuslase võistlusest osavõtule, võistluse hindamisele ja auhinnarahale või võistlusest saadavale tulule esitavad nõuded olla erinevad välisriigis sündinud ja registreeritud hobuslasele esitatavatest.

§ 24. Kunstlik seemendamine

(1) Kunstlikuks seemendamiseks võib kasutada spermat, mis on varutud aretuseks sobivaks tunnistatud isasloomalt loomatauditõrje seaduse § 7 lõike 2 alusel kehtestatud korras.

(2) Veise ja hobuse kunstlikuks seemendamiseks tuleb kasutada spermat, mis on varutud isasloomalt, kelle põlvnemisandmete õigsus on tõestatud geneetilise ekspertiisiga.

(3) Aretusühing peab igal aastal geneetiliselt uurima vähemalt ühe protsendi tõuraamatusse või aretusregistrisse kantud veiste ja hobuslaste põlvnemisandmete õigsust. Uuritavate loomade valik peab olema juhuslik.

(4) Kunstliku seemendamisega võib tegeleda isik või tema teenistuses olev töötaja (edaspidi *seemendaja*), kes on läbinud aretusühingu vastava koolituse või kellel on veterinaarmeditsiiniline haridus ja kellele aretusühing on välja andnud seemendaja tunnistuse.

(5) Aretusühing peab korraldama seemendaja koolituse täiskasvanute koolituse seaduse kohaselt.

(6) Loomapidaja, kes on läbinud seemendaja koolituse algkursuse ja kellel on vastav tunnistus, võib seemendada üksnes oma karjas olevaid loomi. Sellekohane märge kantakse tunnistusele.

(7) Seemendaja peab elektrooniliselt või paberandjal arvestust emasloomade seemendamise kohta. Arvestuses peavad kajastuma järjekorra number, seemendamise aeg, loomapidaja nimi ning isas- ja emaslooma nimi, registreerimise number põllumajandusloomade registris ja number tõuraamatus või aretusregistris.

(8) Seemendaja esitab käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud arvestuse andmed sagedusega üks kord kuus aretusühingule, kes neid kontrollib ja seejärel edastab jõudluskontrolli läbiviijale nende vahel kokkulepitud ajal ja sagedusega.

§ 25. Aretusmaterjali käitlemine

(1) Aretusmaterjali käideldakse ning selleks kasutatav loomakasvatushoone ja -rajatis tunnustatakse loomatauditõrje seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete ning käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete kohaselt.

(2) Aretuslooma munarakk pakendatakse viivitamata pärast selle varumist. Munaraku pakendile märgitakse aretuslooma liik, tõug ja nimi, kellelt munarakk on varutud, samuti looma registreerimise number põllumajandusloomade registris ja number tõuraamatus või aretusregistris ning munaraku varunud isiku nimi ja varumise kuupäev. Kui pakendis on rohkem kui üks sama põlvnemisega munarakk, märgitakse pakendile munarakkude arv.

§ 26. Aretusmaterjali kohta arvestuse pidamine

(1) Aretusmaterjali varunud isik peab arvestust elektrooniliselt või paber kandjal enda varutud aretusmaterjali kasutamise kohta. Arvestuses peavad kajastuma märgistuse kohustuslikud andmed, aretusmaterjali turustamise aeg ja aretusmaterjali saaja nimi.

(2) Aretusmaterjali varunud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud arvestust aretusmaterjali turustamisest arvates kümme aastat.

§ 27. Aretuslooma ja aretusmaterjali turustamine

(1) Käesolevas seaduses käsitatakse aretuslooma ning aretusmaterjali turustamisena nende sisse- ja väljavedu, müügiks pakkumist, müümist ja muul viisil tasuta või tasu eest üleandmist.

(2) Aretuslooma ja aretusmaterjali turustamine peab vastama loomatauditõrje seaduse, käesoleva seaduse ja nende alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele.

(3) Aretuslooma turustamise puhul tuleb üle anda aretuslooma põlvnemistunnistus, tiine aretuslooma puhul ka teda viljastanud isaslooma põlvnemistunnistuse ärakiri.

(4) Aretusmaterjali võib turustada, kui:

- 1) see on tunnistatud aretuseks sobivaks või varutud aretuseks sobivaks tunnistatud aretusloomalt;
- 2) sellega on kaasas aretuslooma, kellelt aretusmaterjal on varutud, põlvnemistunnistuse ärakiri, embrüo puhul geneetiliste vanemate põlvnemistunnistuste ärakirjad;
- 3) sellega on kaasas saateleht.

(5) Aretuslooma põlvnemistunnistuse ja aretusmaterjali saatelehe sisu- ja vorminõuded loomaliikide kaupa kehtestab põllumajandusminister.

(6) Geneetiliselt uuritud veise ja hobuse ning nende aretusmaterjali turustamise korral peab sellega kaasas olema põlvnemisandmete õigsust tõendav geneetiline ekspertiisi akt, aretusmaterjali puhul akti ärakiri.

(7) Aretuseks sobivaks tunnistatud isaslooma spermat võib turustada:

- 1) seemendaja tunnistust omavale isikule;
- 2) loomapidajale oma karja põllumajanduslooma seemendamiseks;
- 3) spermat käitlevale isikule;
- 4) teadus- või rakendusuringuga tegelevale isikule.

(8) Aretuslooma ja aretusmaterjali turustamisega tegelev isik peab pidama oma tegevuse arvestust. Arvestuses peavad kajastuma aretuslooma või aretusmaterjali ostja nimi, müüdud aretusmaterjali kogus ja aretusmaterjali turustamise aeg. Turustatud aretuslooma ja aretusmaterjali dokumente säilitatakse vähemalt kümme aastat.

§ 28. Aretusmaterjali turustamise keeld

Järelevalveasutusel on õigus keelata aretusmaterjali turustamine, kui see kahjustab aretusprogrammi läbiviimist ega taga aretusedu.

§ 29. Aretuslooma ning aretusmaterjali sissevedu

(1) Aretuslooma ja aretusmaterjali võib sisse vedada vabasse ringlusesse lubamiseks (edaspidi *sissevedu*) riigist, kus aretustegevuse nõuded on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega.

(2) Järelevalveasutus koostab loetelu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud välisriikidest ja nende tunnistatud aretusorganisatsioonidest, kellele on antud õigus tunnistada aretusloom aretuseks sobivaks, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(3) Aretuslooma ja aretusmaterjali sisseveo korral peab nendega kaasas olema päritoluriigi pädeva aretusorganisatsiooni väljastatud põlvnemistunnistus looma põlvnemise, päritolu ja jõudlusandmete õigsuse tõendamiseks.

(4) Sisseveetud ja välisriigis tunnustatud aretusorganisatsiooni poolt aretuseks sobivaks tunnustatud aretuslooma ja aretusmaterjali ei ole vaja Eestis aretuseks sobivaks tunnustada.

6. peatükk

RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 30. Järelevalveasutus

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete ning tunnustatud isikute poolt käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuete täitmise üle teostab Veterinaar- ja Toidumamet.

(2) Järelevalveasutus teeb koostööd teiste täidesaatva riigivõimu asutustega nende pädevuse piires.

§ 31. Järelevalveametnik ja järelevalve

(1) Järelevalveametnik teostab oma pädevuse piires riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle. Järelevalvetoiming tehakse üldjuhul sellest aretusega tegelevale isikule, seemendajale või loomapidajale ette teatamata.

(2) Enne järelevalvetoimingu tegemist peab järelevalveametnik esitama ametitõendi.

(3) Järelevalveametnikul on õigus viibida aretusega tegeleva isiku või loomapidaja territooriumil ja ruumides nimetatud isiku või tema esindaja juuresolekul ning takistamatult kontrollida käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmist.

(4) Järelevalveametnikul on õigus nõuda aretusega tegelevalt isikult, seemendajalt ja loomapidajalt või loomapidaja volitatud isikult vajalikku teavet, ärakirju ja väljavõtteid asjakohastest dokumentidest, isiku teadmisel jäädvustada kontrollimise ajal valitsev olukord, kasutades selleks tehnilisi vahendeid, võtta tasuta kontrollproove, tellida ekspertiisi ning teha muid vajalikke toiminguid.

(5) Järelevalveametnik on kohustatud hoidma talle järelevalve teostamise käigus teatavaks saanud ärisaladust. Isikuandmeid võib avalikustada vastavalt isikuandmete kaitse seadusele. Ärisaladuse võib avalikustada, kui selle hoidmine ohustab inimese elu või tervist, looma tervist või keskkonda.

§ 32. Järelevalveametniku ettekirjutus

(1) Õigusrikkumise avastamise korral teeb järelevalveametnik ettekirjutuse, milles:

- 1) juhib tähelepanu õigusrikkumisele;
- 2) esitab nõude õigusrikkumise lõpetamiseks;
- 3) kohustab tegema õigusrikkumise lõpetamiseks või edasise õigusrikkumise ärahoidmiseks vajalikke toiminguid;
- 4) määrab ettekirjutuse täitmise tähtaja.

(2) Järelevalveametnik teeb ettekirjutuse asjaomasele isikule või tema esindajale allkirja vastu teatavaks kas kohapeal või saadab selle isikule väljastusteatega tähtkirjaga või elektrooniliselt järelevalvetoimingu algusest arvates 14 tööpäeva jooksul. Kui isik või tema esindaja keeldub ettekirjutust vastu võtmast, tehakse ettekirjutusele selle kohta märged ning ettekirjutus saadetakse isikule väljastusteatega tähtkirjaga vastuvõtmisest keeldumisest arvates kolme tööpäeva jooksul.

(3) Ettekirjutuse täitmise tagamiseks võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduse (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) kohaselt. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

§ 33. Ettekirjutuse või otsuse vaidlustamine

(1) Kui isik ei nõustu järelevalveametniku ettekirjutuse või otsusega, võib ta esitada vaide järelevalveasutuse juhile ettekirjutusest või otsusest teada saamise päevast arvates kümne tööpäeva jooksul või pöörduda kohtu poole halduskohtumenetluse seadustikus (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355; 2002, 29, 174; 50, 313; 53, 336; 62, 376) sätestatud korras.

(2) Järelevalveasutuse juht või tema asetäitja vaatab vaide läbi selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul. Lisaasjaolude selgitamiseks võib järelevalveasutuse juht pikendada otsuse tegemise tähtaega kuni 30 tööpäevani.

§ 34. Põlvnemisandmete õigsuse geneetiline ekspertiis ja kontrollproovide võtmine

- (1) Põlvnemisandmete õigsuse geneetiline ekspertiis tehakse laboratoorselt rahvusvaheliselt tunnustatud meetodika järgi.
- (2) Kontrollproovide võtmise, vedamise, pakendamise, märgistamise ja säilitamise korra kehtestab järelevalveasutuse juht.
- (3) Järelevalveametnikul on õigus kahtluse korral aretuslooma põlvnemisandmete õigsuses võtta aretusloomalt geneetilise ekspertiisi tegemiseks vajalikus koguses tasuta kontrollproove.
- (4) Geneetilise ekspertiisi tulemuse väljastab laboratoorium aktina.
- (5) Geneetilise ekspertiisi tulemusena aretuslooma andmete ebaõigeks osutumise korral kannab kontrollproovi võtmise ja tehtud ekspertiisi kulud loomaomanik ja järelevalveasutus teeb ettekirjutuse ebaõigeks osunud andmete tühistamiseks tõuraamatus või aretusregistris.

7. peatükk VASTUTUS

§ 35. Tunnustamata isikuna tegutsemine

- (1) Tunnustamata isikuna tegutsemise eest – karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 50 000-kroonise rahatrahviga.

§ 36. Tõuraamatu või aretusregistri pidamise nõuete rikkumine

Tõuraamatu või aretusregistri pidamise nõuete rikkumise eest – karistatakse kuni 30 000-kroonise rahatrahviga.

§ 37. Seemendaja tunnistuseta tegutsemine ja seemenduslaste dokumentide täitmise nõuete rikkumine

- (1) Seemendaja tunnistuseta tegutsemise eest ja seemenduslaste dokumentide täitmise nõuete rikkumise eest – karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 30 000-kroonise rahatrahviga.

§ 38. Ebaõigete aretusandmete väljastamine

- (1) Ebaõigete aretusandmete väljastamise eest – karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 30 000-kroonise rahatrahviga.

§ 39. Põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse või aretusregistrisse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise ning munaraku märgistamise nõuete rikkumine

- (1) Põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse või aretusregistrisse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise või munaraku märgistamise nõuete rikkumise eest – karistatakse kuni 100 trahviühiku suuruse rahatrahviga.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 15 000-kroonise rahatrahviga.

§ 40. Aretusmaterjali käitlemise ning aretuslooma turustamise nõuete rikkumine

- (1) Aretusmaterjali käitlemise ning aretuslooma turustamise nõuete rikkumise eest – karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 30 000-kroonise rahatrahviga.

§ 41. Jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise nõuete rikkumine

- (1) Jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise nõuete rikkumise eest – karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 30 000-kroonise rahatrahviga.

§ 42. Aretusühingule ja jõudluskontrolli läbiviijale aretuslaste andmete tähtjaks esitamata jätmise

(1) Aretusühingule või jõudluskontrolli läbiviijale aretuslaste andmete tähtjaks esitamata jätmise eest – karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse kuni 30 000-kroonise rahatrahviga.

§ 43. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 35–42 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku (RT I 2001, 61, 364; 2002, 86, 504) üldosa ja väärtemenetluse seadustiku (RT I 2002, 50, 313) sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 35–42 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Veterinaar- ja Toiduamet.

8. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 44. Tegutsev tõuaretusühing ning põllumajandusloomade jõudlusandmete kogumise ja kunstliku seemendamisega tegelev isik

(1) Käesoleva seaduse jõustumise ajal tegutsev tõuaretusühing, kellele on põllumajandusloomade tõuaretuse seaduse (RT I 1995, 53, 844; 1998, 12, 154; 2000, 82, 526; 2002, 63, 387) alusel välja antud tegevusluba, peab nelja kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates esitama järelevalveasutusele tunnustamise taotluse või lõpetama aretustegevuse vastavas aretusvaldkonnas.

(2) Käesoleva seaduse jõustumise ajal põllumajandusloomade jõudlusandmete kogumise või kunstliku seemendamisega tegelev isik peab olema läbinud käesoleva seaduse §-des 20 ja 24 kirjeldatud koolituse ja saanud vastava tunnistuse hiljemalt 2004. aasta 1. jaanuariks.

§ 45. Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduses tehtavad muudatused

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduses (RT I 2000, 82, 526; 2001, 42, 235; 88, 531; 2002, 16, 93; 56, 352) tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 3 lõiget 2 täiendatakse punktiga 16 järgmises sõnastuses: «16) põllumajandusloomade aretustoetus.»;
- 2) paragrahvi 17 täiendatakse pärast sõna «põllumajandustootja» sõnadega «või põllumajandusloomade aretuse seaduse alusel tunnustatud aretusühing»;
- 3) paragrahvi 18 lõiget 1 täiendatakse punktidega 8 ja 9 järgmises sõnastuses: «8) põllumajanduslooma kunstlikuks seemendamiseks vajaliku inventari, masina, seadme või sisseseade ostmine»;
- 9) kõrge aretusväärtusega aretusloomade ja aretusmaterjali ostmine välisriigist.»;
- 4) paragrahvi 19 senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses: «(2) Kõrge aretusväärtusega aretusloomade ja aretusmaterjali ostmiseks välisriigist ning põllumajanduslooma kunstlikuks seemendamiseks vajaliku inventari, masina, seadme või sisseseade ostmiseks võib toetust taotleda ka põllumajandusloomade aretuse seaduse alusel tunnustatud aretusühing.»;
- 5) seadust täiendatakse §-dega 68⁸–68¹¹ järgmises sõnastuses: «§ 68⁸. Põllumajandusloomade aretustoetus Põllumajandusloomade aretustoetus on rahaline abi, millega osaliselt hüvitatakse põllumajandusloomade aretustegevuse arendamiseks tehtud või tehtavad kulud. Kulude loetelu, mille hüvitamiseks põllumajandusloomade aretustoetust antakse, kehtestab põllumajandusminister.

§ 68⁹. Põllumajandusloomade aretustoetuse taotleja

Põllumajandusloomade aretustoetust võib taotleda põllumajandusloomade aretuse seaduse alusel tunnustatud aretusühing, jõudluskontrolli läbiviija või ohustatud tõu säilitaja.

§ 68¹⁰. Nõuded põllumajandusloomade aretustoetuse saamiseks

Põllumajandusloomade aretustoetust võib anda taotlejale, kes tegeleb põllumajandusloomade aretustegevusega, milleks on:

- 1) tõuraamatu või aretusregistri pidamine;
- 2) jõudluskontrolli läbiviimine või geneetilise väärtuse hindamine;
- 3) ohustatud tõu säilitamine.

§ 68¹¹. Põllumajandusloomade aretustoetuse määr

(1) Põllumajandusloomade aretustoetust antakse:

- 1) kuni 100 protsenti taotluse esitamisele eelneva aasta tõuraamatu või aretusregistri pidamise kuludest;
- 2) kuni 70 protsenti taotluse esitamisele eelneva aasta jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise kuludest;
- 3) kuni 100 protsenti ohustatud tõu säilitamise kuludest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrade piires kehtestab põllumajandusminister eelarveaastal antava põllumajandusloomade aretustoetuse määra ja taotlejale antava toetuse maksimaalsuuruse toetatava aretusvaldkonna ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud juhul ka loomaliikide kaupa.»

6) seadust täiendatakse §-dega 96⁶–96⁸ järgmises sõnastuses:« **§ 96⁶. Põllumajandusloomade aretustoetuse taotlemine ja määramine**

(1) Põllumajandusloomade aretustoetuse saamiseks tuleb ettenähtud tähtpäevaks esitada Ametile taotlus ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid.

(2) Amet kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ja taotleja vastavust põllumajandusloomade aretustoetuse saamiseks kehtestatud nõuetele ning arvutab toetuse suuruse ja otsustab toetuse määramise või taotluse rahuldamata jätmise taotluste esitamise tähtpäevast alates 30 tööpäeva jooksul.

§ 96⁷. Ohustatud tõu säilitamise kulude hüvitamiseks antava põllumajandusloomade aretustoetuse vastuvõtmise kinnitus

(1) Ohustatud tõu säilitamiseks tehtavate kulutuste hüvitamiseks antava põllumajandusloomade aretustoetuse vastuvõtmise kohta annab taotleja kirjaliku kinnituse. Kinnitusele kirjutavad alla toetuse taotleja ja Ameti peadirektor või tema volitatud ametnik.

(2) Ohustatud tõu säilitamiseks tehtavate kulutuste hüvitamiseks antava põllumajandusloomade aretustoetuse vastuvõtmise kinnitusega kohustub toetuse taotleja kasutama antavat toetust sihipäraselt ja täitma toetuse saamiseks esitatud nõudeid ning lubab korraldada järelevalvet toetuse sihipärase kasutamise üle.

(3) Ohustatud tõu säilitamiseks tehtavate kulutuste hüvitamiseks antava põllumajandusloomade aretustoetuse taotleja, kes ei anna toetuse vastuvõtmise kinnitust ettenähtud tähtpäevaks, ei saa toetuse maksmist hiljem nõuda.

§ 96⁸. Põllumajandusloomade aretustoetuse maksmine

(1) Amet arvutab taotlejale makstava põllumajandusloomade aretustoetuse suuruse, arvestades ettenähtud toetuse määra ja ühele taotlejale antava toetuse maksimaalsuurust.

(2) Põllumajandusloomade aretustoetus tõuraamatu või aretusregistri pidamise, jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise kulude hüvitamiseks makstakse taotlejale kümne tööpäeva jooksul, alates toetuse määramise otsustamisest.

(3) Põllumajandusloomade aretustoetus ohustatud tõu säilitamise kulude hüvitamiseks makstakse taotlejale temalt toetuse vastuvõtmise kinnituse saamisest alates 20 tööpäeva jooksul 80 protsenti toetussummast. Ülejäänud toetussumma maksab Amet toetuse saajale toetuse saamiseks esitatud nõuete täitmise tähtpäevast alates 30 tööpäeva jooksul.»

7) paragrahvi 150 lõike 6 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:«Investeeringutoetuste, põllumajandusliku keskkonnatoetuse ja ohustatud tõu säilitamiseks tehtavate kulutuste hüvitamiseks antava põllumajandusloomade aretustoetuse puhul tagastab Amet dokumendid siis, kui sellekohane avaldus esitatakse enne toetuse vastuvõtmise kinnituse andmist.»

§ 46. Loomakaitseseaduses tehtavad muudatused

Loomakaitseseaduses (RT I 2001, 3, 4; 2002, 13, 78; 61, 375; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:«(1) Käesoleva seaduse tähenduses on loomapidaja isik, kellele loom kuulub (loomaomanik) või kes tegeleb looma pidamisega rendi- või muu selletaolise suhte alusel loomaomanikuga.»

2) paragrahvi 22 lõike 4 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:«Loomade veo korra kehtestab Vabariigi Valitsus või tema volitatud minister.»

3) paragrahvi 62 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:«(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.»

§ 47. Veterinaarkorralduse seaduse muutmise

Veterinaarkorralduse seaduses (RT I 1999, 58, 608; 2002, 13, 79; 18, 97; 61, 375; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

(1) Paragrahvi 7:

1) punktis 8 asendatakse sõnad «peatamiseks või tühistamiseks» sõnadega «kehtetuks tunnistamiseks»;

2) punkt 10 tunnistatakse kehtetuks.

(2) Paragrahvi 15 lõikes 2 asendatakse sõna «kirjalikult» sõnadega «posti teel lihtkirjaga».

(3) Paragrahvi 30 lõikes 4 asendatakse sõnad «kirjalikult informeerima» sõnadega «posti teel lihtkirjaga teavitama».

(4) Paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

«(4) Järelevalveametniku ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.»

(5) Paragrahvi 39 lõike 4 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«3) teha Veterinaar- ja Toiduameti peadirektorile või kohaliku asutuse juhile ettepanek riikliku sunni rakendamiseks mittekvaliteetse veterinaarteenuse osutaja suhtes ja tema tegevusloa kehtivuse peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks.»

(6) Paragrahvi 39¹ lõikes 1 asendatakse sõnad «nõuetekohaselt täitmata jätmise» sõnadega «mittenõuetekohase täitmise».

§ 48. Loomatauditõrje seaduse muutmine

Loomatauditõrje seaduses (RT I 1999, 57, 598; 2002, 13, 80; 61, 375; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

(1) Paragrahv 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 4. Loomapidaja

Käesoleva seaduse tähenduses on loomapidaja isik, kellele loom kuulub (loomaomanik) või kes tegeleb looma pidamisega rendi- või muu selletaolise suhte alusel loomaomanikuga.»

(2) Paragrahvi 7:

1) lõike 1 esimene lause asendatakse tekstiga järgmises sõnastuses: «Loomakasvatushooned ja -rajatised ning loomade pidamiseks piiritletud alad peavad oma asukoha, projektlahenduse, tehnoloogia ja mikrokliima poolest vastama veterinaarnõuetele. Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud juhtudel peavad loomakasvatushooned ja -rajatised ning loomade pidamiseks piiritletud alad olema registreeritud käesoleva seaduse § 11 lõikes 3 nimetatud registris ja vajaduse korral järelevalveasutuse poolt tunnustatud.»;

2) lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «Loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade veterinaarnõuded, samuti loomade pidamisele, registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende registreerimise ja tunnustamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus või tema volitatud minister.»;

3) täiendatakse lõigetega 2¹–2⁶ järgmises sõnastuses: «(2¹) Embrüote kogumise, töötlemise ja säilitamise ning munarakkude *in vitro* viljastamisega (edaspidi *embrüote käitlemisega*) võib tegeleda isik, kellel on järelevalveasutuse poolt tunnustatud pädev personal (edaspidi *embrüokogumisrühm*), kelle kasutuses on laboratoorium, kus on võimalik nõuetekohaselt embrüoid käidelda, ja muu vajalik varustus. Embrüokogumisrühma kuuluvad veterinaararst (edaspidi *embrüokogumisrühma veterinaararst*), kes on pädev embrüote käitlemist nõuetekohaselt läbi viima, ja üks või mitu spetsialisti, kelle embrüokogumisrühma veterinaararst on välja õpetanud nõuetekohaseid meetodeid ja võtteid kasutama.

(2²) Embrüote käitlemisega võib tegeleda embrüokogumisrühma veterinaararst või spetsialist embrüokogumisrühma veterinaararsti järelevalve all. Embrüokogumisrühm peab pidama embrüote käitlemise üle arvestust. Embrüote käitlemise üle peetavale arvestusele, embrüote käitlemisega tegelevale isikule ja embrüokogumisrühmale esitatavad nõuded ning embrüokogumisrühma tunnustamise korra kehtestab põllumajandusminister.

(2³) Tunnustamine on menetlus, mille käigus järelevalveasutus hindab tunnustamisele kuuluva loomakasvatushoone, -rajatise, loomade pidamiseks piiritletud ala (edaspidi *tunnustatav ehitis*) ja selles ettenähtud loomade pidamise või isiku embrüokogumisrühma vastavust neile esitatavatele nõuetele.

(2⁴) Kui tunnustatav ehitis ja selles loomade pidamine või isiku embrüokogumisrühm vastab neile esitatud nõuetele, teeb järelevalveametnik järelevalveasutuse juhile või tema volitatud ametnikule ettepaneku selle tunnustamiseks. Kui tunnustatav ehitis ja selles loomade pidamine või isiku embrüokogumisrühm ei ole hindamistulemuste põhjal nõuetekohane, teeb järelevalveametnik järelevalveasutuse juhile või tema volitatud ametnikule ettepaneku tunnustamisest keelduda.

(2⁵) Järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik teeb järelevalveametniku ettepanekust lähtudes loomakasvatushoone, -rajatise või loomade pidamiseks piiritletud ala või isiku embrüokogumisrühma tunnustamise otsuse. Järelevalveasutuse juht või tema volitatud ametnik võib järelevalveametniku ettepanekul tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada, kui tunnustatav ehitis või loomade pidamine selles või isiku embrüokogumisrühm ei vasta neile esitatud nõuetele.

(2⁶) Olulistest muudatustest tunnustatud ehitises ja selles loomade pidamises või isiku embrüokogumisrühmas tuleb eelnevalt teatada järelevalveasutusele. Isik peab taotlema uut tunnustamist, kui vahetub embrüokogumisrühma veterinaararst või kui tehakse olulisi muudatusi embrüokogumisrühma koosseisus, tema poolt kasutatavas laboratooriumis või varustuses.»

(3) Paragrahvi 11:

1) pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «**§ 11. Koduloomade identifitseerimine ja põllumajandusloomade register**»;

2) lõiget 2 täiendatakse pärast sõna «registreerimistunnistuse» sõnadega «ja veisepassi»;

3) täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses: «(5) Põllumajandusloomade registrisse kantakse loomapidaja esitatud andmed registreerimisele kuuluvate põllumajandusloomade, loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade kohta.»

(4) Paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

«(4¹) Veise karjast väljaviimisel peab veisega kaasas olema veise pass, milles kajastuvad looma kohta olulised andmed, nagu andmed loomal teostatud veterinaarsete menetluste, tema liikumise ja loomapidaja kohta. Andmed veise liikumise ja loomapidaja kohta kannab veise passi loomapidaja veise karjast välja viimisel ning karja toomisel. Andmed veisel teostatud veterinaarsete menetluste kohta kannab veise passi volitatud veterinaararst.»

(5) Paragrahvi 17 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Põllumajandusminister võib kehtestada veterinaarõuded loomsete saaduste käitlemisega tegelevatele ettevõtetele käitlemisvaldkondade kaupa, määrates nende kuulumise registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele, ning kehtestab registreerimise ja tunnustamise korra.»

(6) Paragrahvi 23 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Nõuded loomade ja loomsete saaduste sisse- ja väljaveoks ettenähtud piiripunktidelt ja nende piiripunktide loetelu ning loetellu kandmise ja sealt välja arvamise alused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus.»

(7) Paragrahvi 35 lõikes 6 asendatakse sõna «kirjalikult» sõnadega «posti teel väljastusteataga või allkirja vastu».

(8) Paragrahvi 36:

1) lõikes 1 asendatakse sõna «tühistamiseks» sõnadega «kehtetuks tunnistamiseks»;

2) lõikes 2 asendatakse sõna «kirjalikult» sõnadega «posti teel väljastusteataga või allkirja vastu».

(9) Paragrahvi 37 lõikes 2 asendatakse sõna «kirjalikult» sõnadega «posti teel väljastusteataga või allkirja vastu».

(10) Paragrahvi 64¹ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

«(3) Käesoleva seaduse § 7 lõike 2² alusel kehtestatud nõuete jõustumise hetkel embrüote käitlemisega tegelev isik, kelle embrüokogumisrühm peab olema tunnustatud käesoleva seaduse § 7 lõike 2¹ alusel, peab esitama embrüokogumisrühma tunnustamise taotluse järelevalveasutusele hiljemalt 2003. aasta 1. juuliks.»

(11) Paragrahvi 65 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

«(3) Käesoleva seaduse § 13 lõige 4¹ jõustub enne 2003. aasta 1. jaanuari põllumajandusloomade registrisse kantud veise suhtes 2004. aasta 1. jaanuarist, välja arvatud väljaveol Euroopa Liidu liikmesriiki või kandidaatriiki.»

§ 49. Põllumajandusloomade tõuaretuse seaduse kehtetuks tunnistamine

Põllumajandusloomade tõuaretuse seadus (RT I 1995, 53, 844; 1998, 12, 154; 2000, 82, 526; 2002, 63, 387) tunnistatakse kehtetuks.

§ 50. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2003. aasta 1. jaanuaril, välja arvatud käesoleva seaduse § 46 punkt 2, mis jõustub Eesti Euroopa Liiduga liitumisel.

Riigikogu esimees Toomas SAVI